

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”

Facultatea de Istorie

Introducere in istorie

Titular curs: Lect. Univ. Dr. Claudiu-Lucian Topor

Titular seminar: Dr. Bogdan Ceobanu

Specializarea

Istorie

An de studiu, semestru

Anul I, semestrul I

Nr. de ore de curs (28), nr. de ore de seminar(14)

Obiectivele cursului

Cursul are in vedere însușirea de către studenți a principalelor metode, concepte și noțiuni necesare cunoașterii și cercetării istorice. El este un instrument util de familiarizare, sub aspect teoretic, cu numeroasele probleme pe care le ridică în prezent percepția trecutului și retorica istorică, Structura și tematica acestui curs mai urmărește însă și un alt obiectiv esențial pentru o justă apreciere a valorilor trecutului: educarea viitorimii în spiritul adevărului, al respectului față de oameni și timpurile lor. Menirea sa fundamentală nu este, prin urmare, construcția **cu orice preț** a unei pledoarii *pro domo*, cât crearea unui nou instrument educativ, prin inițierea celor care străbat primii pași către înțelegerea istoriei în spiritul toleranței față de celălalt și cunoașterii adevărului istoric

Metode de predare:

Prelegerea

Problematizarea

Dezbateră cu oponent

Mod de evaluare:

Examen scris

Referat pe parcursul semestrului

Tematica cursului

I Prelegere introductivă

Istoria ca disciplină universitară

Obiectul, importanța și structura cursului de introducere în istorie

II Istoria în dialog cu oamenii și vremurile

Ce este istoria? Originile și evoluția cunoașterii istorice;

Încercări de definire a istoriei;

Obiectul istoriei;

Opinii pro și contra istoriei

III Faptul istoric.

Ce este un fapt istoric ?

Principale criterii în reconstituirea faptelor istorice

Ierarhizarea și importanța faptelor istorice

IV Timp și spațiu în istorie.

Categoriile de timp din domeniul istoriei (timpul scurt, timpul lung, erele sau perioadele istorice)

Durata – continuitatea și ritmurile ei

Localizarea faptelor istorice în cadrul geografic

Raportul dintre istorie și geografie

Mediul natural și habitatul uman

Geografia istorică (conceptul de frontieră; „programul” geografiei istorice)

V Izvoarele istorice.

Noțiunea de izvor istoric

Clasificări ale izvoarelor istorice

Critica izvoarelor istorice (documentul scris)

VI Despre metodă în cercetarea istorică.

Metoda istorică

Comparația

Statistica

VII Adevărul în istorie.

Mit și realitate istorică;

Obiectivitatea istoricului;

„Istoria imaginară” și „istoria reală”

VIII Cunoașterea istorică

Perspectiva trecutului îndepărtat.

Critica obiectivității.

Perspectiva trecutului recent. Obsesia prezentului

IX Actualitatea istoriei.

Istoria – o sumă de experiențe individuale?

Istoria- memorie a colectivităților umane?

Trecut și prezent- învățăturile istoriei

X Interdisciplinaritatea istoriei

Istoria politică - o istorie totală?

Etnoistoria

Antropologia istorică

XI În loc de încheiere. Specificul profesiei de istoric

Calități indispensabile istoricului

Limbajul istoricului

Istoricul de ieri- istoricul de azi

Tematica seminarului

I Seminar introductiv

II Cum se scrie o lucrare științifică în domeniul istoriei? Etapele și conținutul cercetării

Informarea și documentarea.

Structurarea bibliografiei minimale

Acumularea, selectarea și interpretarea informațiilor.

Funcția și importanța lecturii

Schița cercetării.

Structura conceptului (ciorna)

Compunerea lucrării: Titlul. Introducerea.

Conținutul propriu-zis. Concluziile (Încheierea).

Aparatul critic. Anexe. Bibliografia.

III Instrumentarul usual al cercetării istorice

Sinteze. Reviste. Enciclopedii

Dicționare de specialitate

Compendii și crestomații

Broșuri și scrieri de epocă

Bibliografii de specialitate

Internetul. Documentarea folosind sursele web

IV Documentarea istoricului. Instituții moderne între trecut și prezent

Muzeele.

Arhivele.

Bibliotecile.

Bibliografie

Duțu, Alexandru, *Dimensiunea umană a istoriei*, București, 1986.

Topolski, Jerzy, *Metodologia istoriei*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1987.

Fukuyama, Francis, *Sfârșitul istoriei și ultimul om*, Editura Paideia, București, 1992.

Zub, Alexandru, *În orizontul istoriei. Eseuri de ieri și de azi*, Iași, Editura Institutului European, 1994.

Chaunu, Pierre, *Istorie și decadență. În românește de Corina Mărgineanu*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 1995.

Bădescu, Ilie, Dungaciu, Dan, *Sociologia și geopolitica frontierei*, I și II, București, 1995.

- Berdiaev, Nikolai, *Sensul istoriei*, Editura Polirom, Iași, 1996.
- Montgomery, Warwich, John, *Încotro se îndreaptă istoria?*, Editura Cartea Creștină, Oradea, 1996.
- Vallery, Paul, *Criza spiritului și alte eseuri*, Editura Polirom, Iași, 1996.
- Ariés, Philippe, *Timpul istoriei*, București, Editura Meridiane, 1997.
- Toynbee, Arnold, I., *Studiu asupra istoriei*, I-II, Editura Humanitas, București, 1997.
- Raymond Aron, *Introducere în filozofia istoriei. Eseu despre limitele obiectivității istorice*, ediție nouă revăzută și adnotată de Sylvie Mesure, traducere din franceză de Horia Gănescu, București, Humanitas, 1997.
- Xenopol, A. D. , *Teoria istoriei*, Ed. Fundației Culturale Române, București, 1997.
- Dielthey, Wilhelm, *Construcția lumii istorice în științele spiritului*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1999.
- Veyne, Paul, *Cum se scrie istoria*, București, Editura Meridiane, 1999.
- Iorga, Nicolae, *Generalități cu privire la studiile istorice*, Ediția a IV-a, Ed. Polirom, Iași, 1999.
- Djuvara, Neagu, *Civilizații și tipare istorice. Un studiu comparat al civilizațiilor*, Editura Humanitas, București, 1999.
- Soulet, Jean -Francois, *Istoria imediată*. Traducere și note de Mircea Platon, prefață de Florin Constantiniu, București, Editura Corint, 2000.
- Bogdan Murgescu, *A fi istoric în anul 2000*, București, Editura All Educational, 2000.
- Buculei Toader, *Clio încarcerată. Mărturii și opinii privind destinul istoriografiei românești în epoca totalitarismului communist*, Brăila, Libertatea, 2000.
- Ricoeur Paul, *Memoria, Istoria, uitarea*, Traducere de Ilie și Margareta Gyurcsik, Timișoara, Amacord, 2001
- Finley, M. I., *Uzul și abuzul de istorie. De la miturile grecilor la Lévi – Strauss, trecutul viu și prezentul iluminat*. Traducere de Vivia Săndulescu, Editura Arc, 2002.
- Francois Furet, *Atelierul istoriei*, București, Editura Corint, 2002.
- Andi Mihalache, *Istorie și practici discursive în România democrat – populară*, Editura Albatros, București, 2003
- Zub, Alexandru, *Istorie și finalitate. În căutarea identității*, Editura Polirom, Iași, 2004.
- Djuvara, Neagu, *Există istorie adevărată? Despere „relativitatea generală” a istoriei. Eseu de epistemologie*, București, Humanitas, 2004
- Ovidiu Pecican, *Ce istorie scriem ?*, Editura Ideea Europeana, 2006.
- Chrales-Olivier Carbonell, *Istoriografia*, București, Casa de Editură Grafoart, 2006.
- Ion Zainea, *Cenzura istoriei, istoria cenzurată. Documente (1966-1972)*, Editura Universității din Oradea, 2006.
- Țurcanu, Ion, *Istoria. Receptare, cercetare, interpretare*, Iași, Editura Junimea, 2006.

Serinelă Pintilie, Claudiu – Lucian Topor, *Istoricii români și lumea germană în a doua jumătate a secolului XIX*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2008.